

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

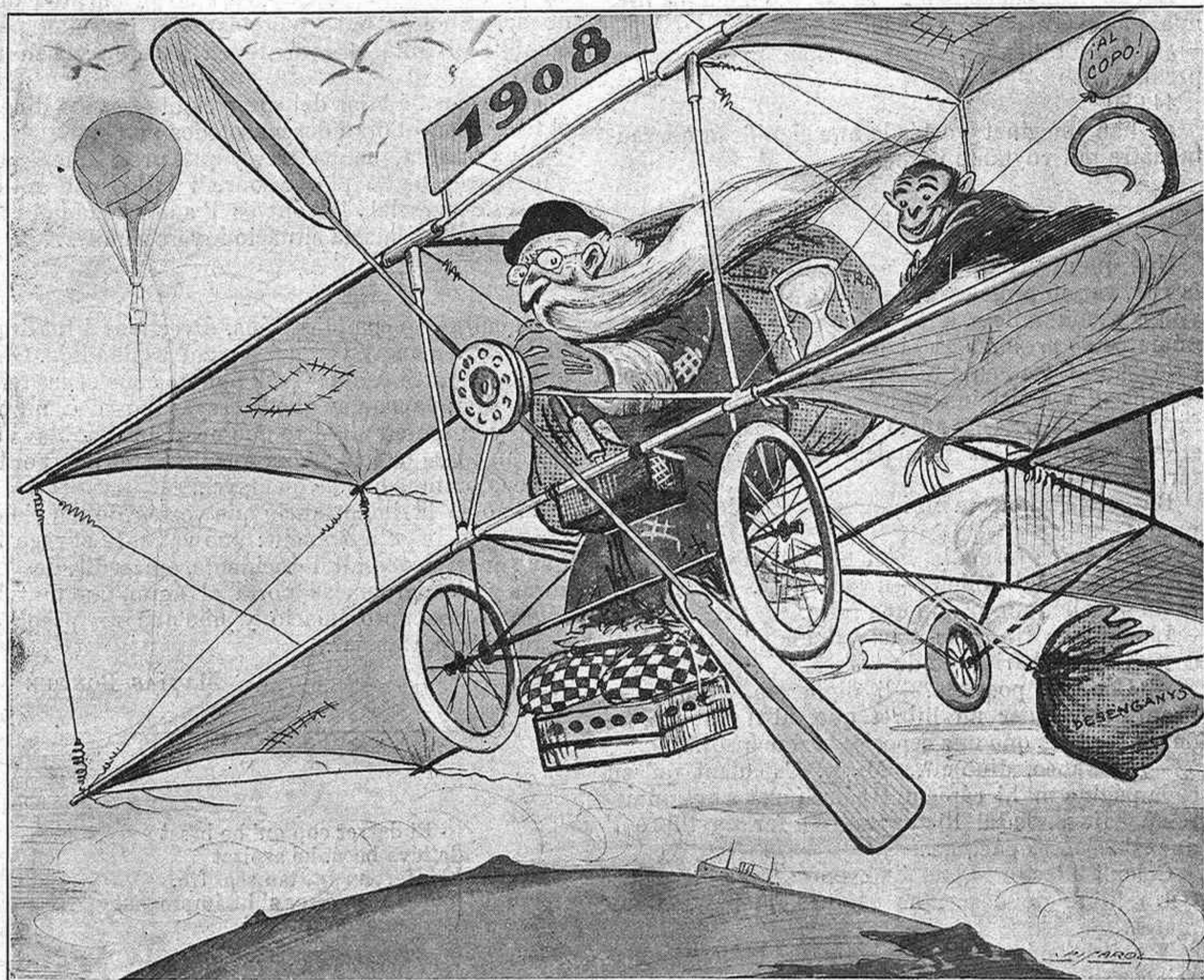
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Extranger. 5.

L' ADEU DEL ANY

—Vaja, que us hi conserveu!... Y si teniu mal recort del vuyt... busquéuosen un de més plé.

ESPANYOLERÍAS

¿Vosté, lector, es aficionat á la rifa de Madrid?
¿Si?... Donchs no sab vosté lo que 's pert conser-
vant aquesta flaca.

No jugar á la rifa, especialment á la de Nadal, es un dels plahers més intensos que pot disfrutar una persona de gustos senzills y aspiracions modestas.

Jo, que no hi jugo ni penso jugarhi may, sé las agradables sensacions que 'l famós sorteig m' ha proporcionat aquests días y que segurament me proporcionarà l' any que vé si, com es de esperar, la obsessió de la *grossa* continúa enterbolint els cervells dels bons fills d' Espanya.

*
* *

Comenso per dir que jo en la sort no hi crech.

—Pero bé ha de treure algú—replicarán vostés, ben convensuts de que al dirho no s' equivocan.

Aquí está 'l *quid* del meu punt de vista. La gent s' empenya en recordarse no més dels que treuhen. Jo prefereixo pensar en els que no treuhen.

Y ¿saben vostés els que no treuhen cuánts son?

Fixemnos en el darrer sorteig.

Segons el prospecte de la Direcció de Loterías, els bitllets oferts al públich varen ser 46,000.

En las llistas oficials publicadas, els números premiats no han passat de 1,920.

¿Quánt bitllets, donchs, s' han quedat sense premi?

44,080.

¿S' han imaginat vostés lo que significan quarantaquatre mil vuytanta números?

*
* *

Uns quants companys, enemichs convensuts de la rifa, varem proposarnos una vegada fer imprimir vint ó trenta milers d' exemplars de la llista dels números *no premiats* en el sorteig de Nadal y repartirlos per tot arreu á fi de que, espantat el públich davant d' aquellas inmensas columnas de xifras infortunadas, perdés l' afició al joch nacional y vingués á engruixir las filas dels adversaris de la lotería.

Buscarem al efecte un impressor y li demanarem preu.

—¿En quína forma la volen aquesta llista?

—A manera de folletet—li varem dir.—Sempre farà de més bon mirar que una fulla.

L' home va tirar els seus càlculs y 'ns digué el cost. ¡Una barbaritat de diners!

—¿Cóm es possible?—li diguerem, aturdits.—¿Tant pot valguer un llibret que, al fi y al cap, no deurá ser més que una especie de romanso?...

—¿Romanso, diuhen?... Mirin. Calculant qu' en cada página m' hi cápigan trenta líneas á set números per línea, la tal llista vindrá á fer un llibre d' unas doscentas páginas...

Calculi 'l lector lo que aixó representa.

Un llibre de doscentas páginas, plenas de números.

Y aquests números representan els bitllets *no premiats*.

Quaranta quatre mil vuytanta...

¿Li quedan encare ganas de tornarne á comprar algun?

*
* *

Pero l' aspecte graciós de la rifa de Nadal no es el del import del bitllet. Lo bonich d' aquesta *solemnitat* anyal son els pintorescos detalls que infaliblement l' amenisan y que 'ls que no 'ns hi va ni 'ns hi vé saborejém ab tota comoditat, lliures del dolor que ocasiona la perdua dels diners jugats y 'l desvaneixement de las rialleras ilusions llarch temps alimentadas.

¡Las horas felissas que 'ls diaris ens han fet pasar aquests días ab las sevas informacions tartari-
nescas!...

L' un ens ha donat els retratos dels dos noys del Hospici de Madrid que varen treure de l' urna el número 35,819 y cantar la *grossa*.

«Se llaman—dú—Manuel Latre y Leandro Hernán. El premio salió del bombo á las once y quince minutos...»

Un altre diari ens explica que un tal Gurtubay, un pagés de Galdácano—prop de Bilbao—ha tret el sol 240,000 duros.

«Es un hombre sencillísimo—anyadeix.—Su domicilio se ve siempre rodeado de parientes y gente del pueblo que le felicitan incesantemente.»

¿S' ha vist res més divertit que aquests parents que *incesantemente* felicitan á un pagés que ha tret 240,000 duros?

D' Alicant ens telegrafian que á un pobre comerciant li ha succehit un terrible xasco. L' home ha tret, sí; pero, contant malament els talóns, va repartir més participacions de las que devia, y ara 's troba ab que no s'ols no li tocará res, sinó qu' encare haurá de desembolsar unas quantas mils pessetas pera cumplir ab tots els que tenen part en el seu número.

«La esposa é hijos del comerciante—acaba dihent el telegrama—lloran desconsolados.»

¡Una familia que ha tret y que, precisament per que ha tret, ha de plorar sobre 'l bitllet causant de la seva desgracial.. ¿Ahónt es l' autor cómic capás d' inventarla aquesta situació inverossímil?...

*
* *

La cullita de complicacions, divertidas á tot drap, ha sigut enguany verdaderament espléndida. Gent que ha repartit centenars d' apuntacions sense tenir cap bitllet; papanatas que 's creyan possehir un número y 'n tenían un altre que no s' hi semblava de res; jugadors que al saber que han tret han perdut el poch oremus que 'ls quedava...

Jo no sé la importancia que vostés donan als diners, pero, siguin franchs: ¿no val més el regositg que aquest devassall d' incidents, epissodis, desventuras y incongruencias porta al ánim, que un reintegro ó una aproximació y fins que un premi de regular importancia?..

MATÍAS BONAFÉ

*
* *

El darrer cop qu' he besat
la téva boca, he aspirat
tan fortament, tan sens fré,
que 'l meu esser s' ha impregnat
del teu exquisit halé.

Y será en vá ta fredor
si, excusante en desamor,
un día ab mí vols renyí;

donchs, en essencia, el teu cor restará sempre dins mí.

MAYET

LA ALEGRA ENRIQUETA

No sé si vosaltres, lectors, coneixeu á la Enriqueta. Es una dona interessant. Es el tipo genérich de la dona lleugera, de la dona alegre de la nostra ciutat. Perque hi ha un tipo barceloní de dona lleugera, de dona alegre. Es la Enriqueta... Us la vaig á presentar...

La Enriqueta té vinticinch anys. Es alta, ben feta, rica de carns, de pits turgents y opulents. Vesteix ab elegancia y sobre tot ab luxu; porta joyas que 's veuhen molt; hi ha á las anells dels seus dits grossas pedras brillants...

Té la Enriqueta una coqueteria sexual que li fa lluhir l'esclat de las sevas bellas carns; la seva coqueteria no arriba may á las espiritualitats, als refinaments, á las sutilesas d'altras donas d'altras terras y d'altres temps. Els seus ulls, guspirejant en la blancor de la cara, treuhen espurnas de malicia picaresca. Sempre té en el rostre la claror d'un mitj-riu y es pródiga d'efusivas amabilitats.

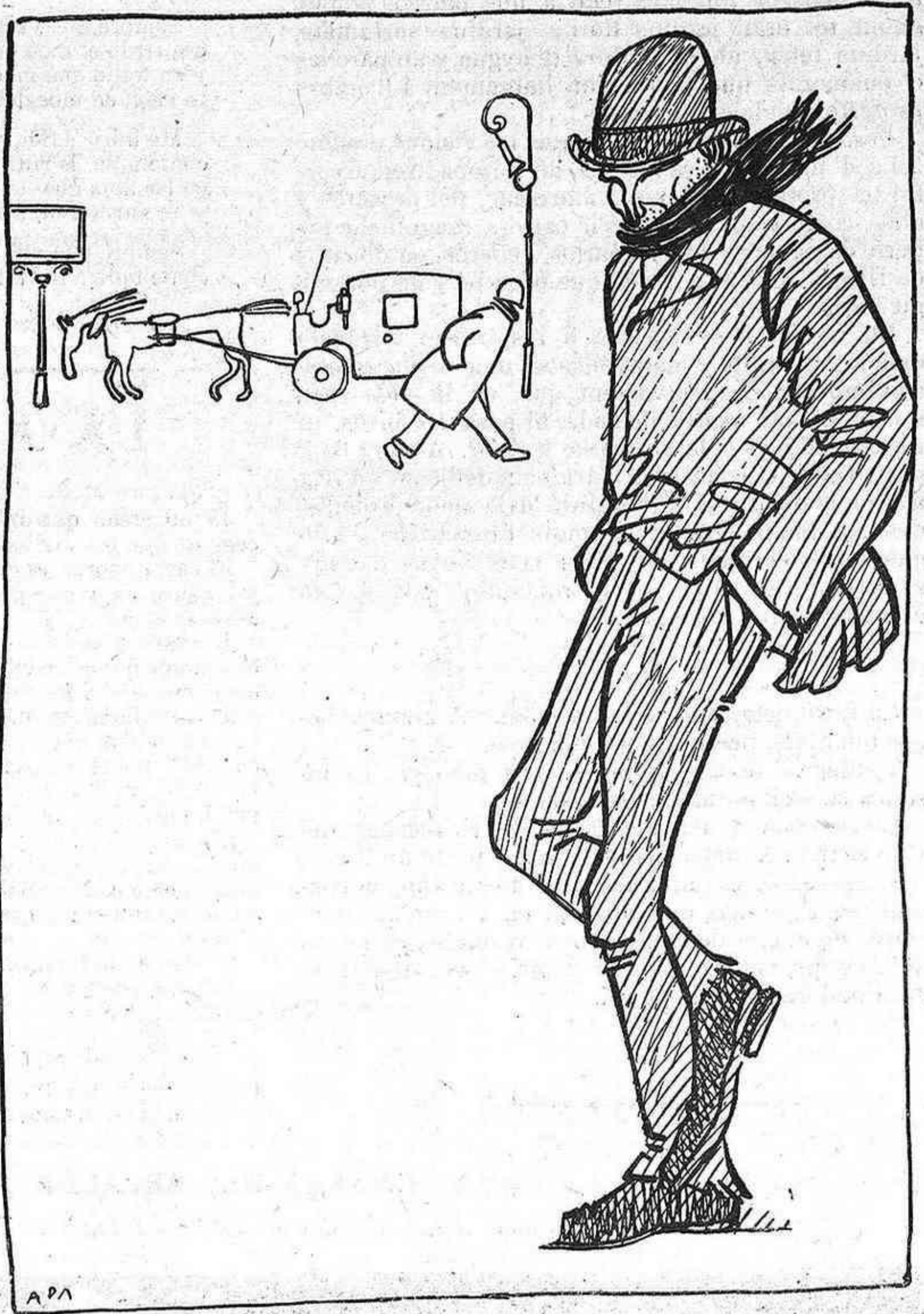
Es una perfecta *verge fol·la*. Riu, riu molt, riu contínuament ab sorollosa riallada. El seu riure es inacabable y encomanadís. Riu per qualsevulga cosa; devegadas riu per no res, perque sí, perque li venen ganas de riure, y ha d'esclafir per forsa. Quan riu, els pits li tremolan, li saltan per sota la roba, y mostra entre la vermellor de foch dels seus llavis voluptuosos, unas dents petites, llevat de las duas del mitj de la filera superior, que son més grossas...

No hi ha gayre distracció en el seu tracte. Més val mirarla que escoltarla. En la conversa se li escapan sovint expressions grolleras y algún que altre renech obscé. La seva veu no es massa prima, ni massa dolsa.

Sab molt poch de lletra. Quan ha d'escriure una carta té unas grans feynadas, y sempre que pot fa servir de memorialista á n'algún jove estudiant, aymador platónich.

En el seu riure segueix els principis d'una moral positivista, utilitarista. Per ella no val res alló que no té un valor material, un valor de diners. Sent un sincer menyspreu per tots els homes que no son

ELS FRETS D' AQUESTS DIAS

—¡Barcelona, estació d'hivern!... Si al menos la *Societat de Atracció de Forasters* subvencionés á n'els que no hi creyéml...

richs. Els homes de talent, els joves bells y elegants, quan no posseheixen una fortuna pera llensar en follías, li fan llástima, casi fástich. Pera ella la pobresa es el pitjor pecat humá, un lleig pecat que no mereix perdó. Pensa que la vida ha d'esser una alegria perpétua, un seguit de plahers. Y la font dels plahers y de l'alegría, en aquest món, son els diners... Es una mica avara, y té una llibreteta de la Caixa d'estalvis.

Avans, emperó, quan era guanterera, la Enriqueta tingué inclinacions románticas. Li plavía la relació d'aventuras d'amor y valentía, y llegía sovint novelas d'intriga, d'enamorats y de sanch. Sabía de cor las *Rimas* de Becquer y explicava de memoria la historia sentimental de *Oscar y Amanda*. Algunas vegadas, en las vetillas d'insomni, havia passat per la seva imaginació la visió d'un jove príncep bellament pálit, que la raptava en una sereníssima nit estelada de l'estiu, y se l'enduya al galop velocís-

sim d'un blanch caball de crinera voleyanta, cap á uns païssos llunyans, cap á uns païssos ignots, ahont tot eran jardins florits, jardins perfumats, jardins tebis, ab brolladors d'aygua y ab parellas d'enamorats que 's besavan llargament á l'ombra protectora dels grans arbres...

Pero tot el seu ideal alat, totas las visions de donzells d'ull blau y cabell ros, no li impediren acceptar la protecció del *vieux marcheur*, del prosáich y obés comerciant que dú á la cartera magnífichs pappers de banch y sab gastarlos, generós, en donas y en tiberis. ¡Oh, el bon vell que paga bé y no pot exigir massa!

Els aymants noveleschs li inspiravan, á través dels relats ardits y maravellosos, una desinteressada simpatía; mes aná veyent que, en la vida real, no compravan vestits de seda, ni posavan pisos, ni regalavan joyas de pedrería y d'or. Aqueix baix positivisme el concebí la Enriqueta dedicant tot just las horas ociosas á la literatura dels amors ardents, dels amors abnegats, dels amors dramátichs. Ja digueren els germans Goncourt: «Las noyas d'avuy se perden més aviat per lo romántich que per lo obscé de lo que llegeixen.»

* *

La Enriqueta, com á dona galant, té algunas bonas qualitats, pero té molts defectes.

Té alegría, té carn, té joyas... Es plebeya, es ineducada, es ignorant, es sórdida.

Li caldrían aquellas escolas de cortesanas del món antich. Aquellas escolas que—parla un literat francés—ensenyavan la negativa acariciant y el consentiment púdich, que posavan en l'arch del somriure, en el clot dels llavis ben vermells, máximas de filosos, versos profóns y maliciosos, mentidas encantadoras y agradables...

A. R. V.

* *

Sempre que vull te veig. Quan vull mirarte, esguardo el meu entorn y en tot lo que m'envolta me sembla recordarte; te veig, en mos deliris, en tot lo que és el món.

Me miro 'l Sol, y veig ta boniquesa; contemplo 'ls rius, y veig ta netedat; en las flors guayto la teva gentilesa y 'm parla 'l blau del cel de ta bondat.

Sempre que vull te veig. Quan vull mirarte contemplo á la Natura, que 'm sembla retratarte.

R. AREGALL

LA AVARICIA

Ja ho crech que m'estimaría molt més haver nascut cego que no pas arribar á ser avaro!

El cego, pobret, es cego porque ha nascut sense vista, y l'avaró es avaro porque ell voluntariament s'ha fet *esmocar* el cor.

L'avaró sí que en el seu pecat ja 's porta la penitencia; es l'home que hi pateix més el món, porque com de tots els homes viciosos es el que més exerceix, l'avaró pateix á totas las horas del día. Ja pateix al llevarse porque al vestir-se repara que la roba se va fent vella, que 's va descolorint, que el temps la va esmolant de tot arreu, y que no tindrà remey, haurá de tornar á gastar diners, més tart ó més aviat, pera comprarne de nova.

Si l'avaró té dona y té fills, que devegadas els avaros també 'n tenen, quan aquésts li donan el *bon dia*, l'home pateix, com cada vegada que 'ls torna á veurer, pensant ab lo que li han fet gastar y ab lo que gastarán mentres visquin.

Si algú de la familia se li posa malalt, l'avaró també s'hi posa, pagant per forsa visitas del metge, y medicinas del apotecari.

Jo 'n vaig conéixer un d'avaró tan miserable, que una vegada que 'l vaig deturar pera preguntarli cóm se trobava el seu únich fill, que ja tenia deu ó dotze anys, y que jo sabia que estava malalt, va respóndrem:

UNA PENSADA DEL ALCALDE

(En el banquet donat al Saló de Cent en obsequi als tolosans)

—Escoltin: ara que som número suficient, cosa que aquí no succeheix may, ¿els sembla si celebressim sessió?

(Una explosió de riallas corona la ocurrencia del orador... y 'l banquet continúa.)

...Y LO DEMÉS SON QÜENTOS

—Creume, Adrianet: Fes coses per distreure á la quitxalla, que allá hont va la quitxalla, van las donas, y ja sabs tú que las donas fan seguir als homes.

—Ja li dich, senyor Llanas, que l'enfermetat del meu fill me posará malalt á mí: figuris que hi ha hagut días de dos y de tres visitas á mitj duro cada una, y com que á cada visita, aquests ditxosos metges receptan una cosa nova, además de las visitas, jo tinch de pagar de la meva butxaca totas las medicinas. ¡Figuris quín gasto més horrorós!

—Jo lo que li pregunto, don Ramón, es cóm se troba el seu fill.

—Si vol que li digui la veritat, ni menos ho sé, porque jo, ab tants y tants disgustos, no tinch humor pera fixarme en res.—

¡Y qué m'en va fer de llástima... y de fástich aquest avaro que jo l'havía conegut casi bé pobre, y al morir ja havía reunit á la vora d'un milió de duros, que 'ls va haver de deixar per forsa á la seva dona, á n'aquell fill que 's va escapar de la malaltía que va costar tants diners, y á una filla anémica que Nostre Senyor li va enviar després d'haverli salvat el fill!...

Me recordo que á n'aquest desgraciat avaro, que jo havía tingut més de dos anys per dependent, li vaig regalar un bastó ab punyo de marfil que á París me va costar vint franchs.

Pues l'home, al cap de vint y tants anys, encare no l'havía perdut el bastó, ni menos se li havía gastat la violla.

—¿Sab, don Albert,—va dirme un día,—per qué aquest bastó que vosté va regalarme encare sembla nou?

—¡Qué sé jo!

—Perque jo de bastó no 'n porto sinó els días de festa.—

Vaig plantar al avaro en sech y casi 'm vaig posar á córrer, porque 'm venían tentacions de trencar el bastó per l'esquena del avaro.

No ho vaig fer porque li vaig tenir llástima... á n'el bastó.

¡Sí, senyors, sí que pateixen molt els pobres avaros!

Els, com tots els altres homes, també tenen coneguts y tenen parents (d'amichs, casi may), y si per desgracia alguna vegada 'ls han d'obsequiar, alló sí qu'es patir.

L'avaros ni ho pot arribar á compendrer que hi haji homes al món que disfrutém gastant diners per obsequiar als demés homes.

Es á dir, que lo que per nosaltres son grans satisfaccions, per l'avaros son grans disgustos.

Si l'avaros, á copia de serho acabés per no tenir necessitats, *santo y bueno*; pero no passa res de aixó. Per avaro que sigui, ell y la familia s'han de vestir; s'han de calsar; han de seurer, al menos en cadiras; han de dormir en matalassos de llana; han d'anar renovant els plats y las copas que la dona ó la criada van trencant, per cuydado que hi tinguin; etc., etc., etc. ¿Eh que 'n fan de llástima els avaros?

L'avaros, com més vell es, més avaro 's va tornant. Ben al revés de casi tots els homes dominats per altres vicis, que ab l'edat se van corregint per forsa. Els borrarxos se curan moltas vegadas porque 'l vi ja 'ls hi fa mal; els

jugadors porque ja no 'ls quedan diners per perdre, y fins els mosseros se tornan bon minyóns, porque las donas no 'n fan cas, ó 'ls passa lo que 'm passa á mí, que las lletjas me fan fástich y las guapas me fan por.

Pero... deixemlos estar als avaros. Son gent que no 'n tenen de cura, y las prédicas ni menos se las escoltan, encare que no 'ls costin cap diner.

Que 's fassin repicar, que ja hem dit més amunt que 'ls avaros en el seu pecat troban la penitencia.

A la qüenta aixó de la avaricia es una malaltía més vella que l'anar á peu.

A la qüenta ja fa uns quants cents anys que á Grecia hi havía un home molt rich, potentat y tot.

A la qüenta aquest potentat, d'avaros ho era molt; tant com se 'n pot arribar á ser.

Y veliaquí que una vegada aquest potentat se passejava per la vora d'un riu bastant caudalós, y l'home anava rumiant per trobar la manera de donar més voltas als seus grans capitals y, sobre tot, pera introduhir més economías en els seus gastos.

ANY NOU, VESTIT NOU

—Si es servit, don *Alacandro*: Li vindrà una mica gran, pero no 'n fassi cas... Es lo que 's porta.

El seu propòsit era inventar un sistema d'augmentar las entradas y disminuir las sortidas.

¡L'home feya bé!

Però com que l'home rumiava ab el cap mirant al cel, no veyà hont posava els peus y... ¡patatum! de cap al riu faltan potentats avaros.

¡Qué'n va fer de cosas el ricatxo pera barallarse ab l'aygua!

Però l'aygua podfa més qu'ell, porque n'hi havia molta y baixava molt furienta.

¡Avall va! ¡avall va!, l'aygua s'enduya al pobre rich cap á mar, que á la quenta hi van á parar tots els rius, lo mateix aquí que á Grecia.

Y veliaquí que un pobre treballador que estava cavant la terra, se'n adona de que havia caygut un senyor al riu. Corrent com un llamp, va á la vora del riu, espera desde allí al naufrago, y, quan el té al devant seu, li allarga la mà pera salvarli la vida.

Y l'avar, pensantse que 'l cavador li demanava caritat, li va contestar: ¡Deu l'ampari! ¡Deu l'ampari!...

Y l'avar potentat no'n va fer res de las sevas grans riquesas, porque l'home no va tenir temps pera donar ordres de que li duguessin els capitals á la seva sepultura marítima.

ALBERT LLANAS

TRISONI D' HIVERN

I

NOCTURN

Allá entre set y vuyt, quan Barcelona gita fora 'l carrer la gran gentada,
—plega 'l paria modern y surt mudada en busca d' aventuras la buscona—;
maremagnum la Rambla es llarga estona de la vida moderna esperitada,
y sobre 'l gran burgit, la veu cascada del campanar del Carme desentona...

M'apar (Deu me perdó) d'eixa campana la veu escardalena, que á tots diga:
«Veníu, correu, entreu á la botiga;
liquidació vritat de tota llana:
aquí, per poch diners, de l'altra vida tants kilos ó tants pams dém desseguida!»

II

LA MORT DEL VELL

¿Qué fas ¡oh velli rehaci, entossudit, agarrat á la vida? ¿Que no ho veus com están impacients els teus hereus, contant els días ab frisós neguit?

¿Que té per tú la vida, si ja es nit, enfosquit l'horitzó, gelats els peus, la barca á punt, resigats els teus á que emprenguis la marxa tot seguit? ...Aixís, cristianament, naturalment, posanthi un xich de bona voluntat decideixte ¡oh vellet! á tocá 'l dos;

la teva feyna aquí ja s'ha acabat, ton puesto ha d'ocupar la nova gent, tú sols tens dret al eternal repós.

III

NEVANT

—Y neva, sí, senyors, está nevant, y encar que aquesta neu no cau del cel, molts diuen que dels ángels es el pel y que 'ls hi están las alas esquilant. Quan neva, gran negoci es el que fan en Pere, en Joan, l'Esteve y en Miquel, puig eixa neu que cau y un xich de mel per turró de primera ens ho vendrán.

Vé de perilla á n'els matalassers, puig recullint la *pluma* dels carrers poden fé matalassos per l'istiu.

Y á tú, morena, 't vé d'alló més bé, ja que ab tanta blancor, ton cutis té més gracia, més relleu, color més viu.

E. VILARET

La Esquilla de la Torratxa

desitja als seus lectors

moltas felicitats durant l'any 1909

¿Cóm diuhen?... ¿Si 'l nostre Excelentíssim Ajuntament administra bé 'ls interessos de la Pubilla?

¡Ja ho crech que sí!

Bástils sapiguer una cosa. Pera aixamplar el cementiri de las Corts, s'ha hagut d'adquirir una porció de terreno.

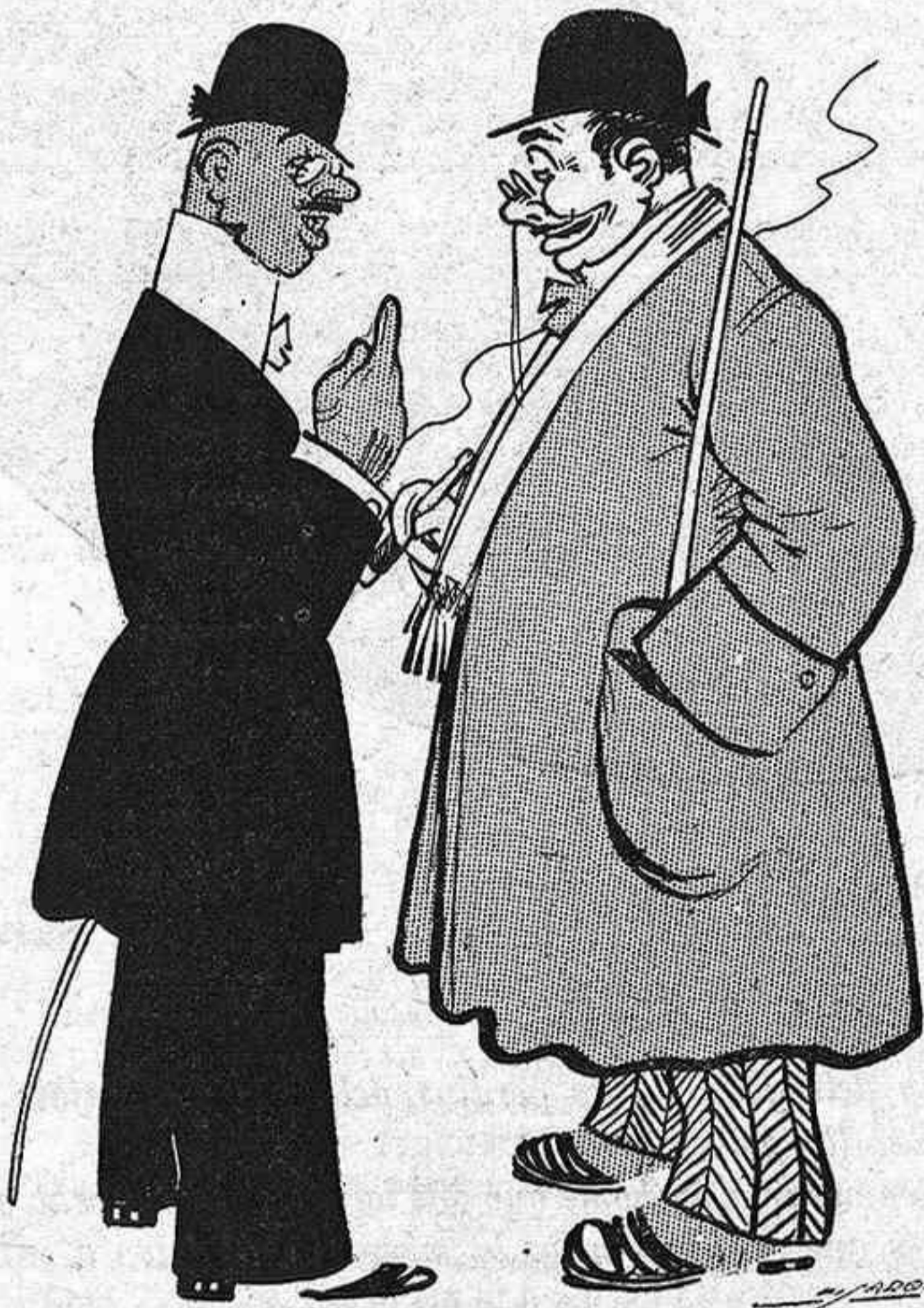
Donchs bé: d'aquest terreno, que pochs anys enrera valia tan sóls 9.000 pessetas, els senyors de la Casa Gran acaban de pagarne la friolera de 101.000.

Davant d'aquest fet, ¿cóm volen vostés que tots els barceloníns... que tenen terrenos per vendre á prop dels cementiris, no estiguin entussiasmats ab la gestió administrativa del nostre Ajuntament?

* *

Per cert que quan en la sessió del altre dijous el concejal senyor Rahola va enterar al Consistori del salt portentós que 'l valor del referit tros de terra ha fet en pochs

CONTRIBUYENTS BARCELONINS

—¿Ja sab que l' Ajuntament s'ha quedat sense pressupostos?

—Molt bél... Ara lo que convindria es que 's quedés sense tiberis.

anys, el president de la Comissió de Cementiris, senyor Galí, va enfadarse d'alló més.

Es natural... ¡La modestia!...

¿Quina necessitat hi havia de fer públich lo que fins ara s'havia mantingut callat?

Nota trista.

El día de Nadal siguié conduhit á la darrera morada el cadavre del jove redactor de *Cu-Cut* don Eduard Coca y Vallmajor.

Escriptor xispejant y celebrat autor cómic, ha mort quan l' éxit comensava á premiar el seu talent y la seva laboriositat may estroncada.

¡E. P. D.!

Segons datos darrerament publicats, el déficit municipal del actual exercici económic ascendeix á dos milions y mitj de pessetas.

O sigui, expressat més clarament y convertidas las pessetas en moneda grossa, uns 1,870 duros diaris.

Es alló que diuhen els castellans: *De aquellos polvos vienen estos lodos.*

D'aquellas excursions, d'aquells tiberis, d'aquells comptes de cotxes, d'aquellas compras de terrenos venen aquests déficits...

¿No se 'n varen adonar?

El senyor Gobernador, el mateix senyor Gobernador que 'l día de las elecciones va fer de manera que á la Rambla no s'hi exhibissin pissarras anunciant las xifras del escrutini, no tingué cap inconvenient en que 'l 22 de Desembre se 'n hi possessin pera fer conéixer els números guanyadors dels premis grossos de la rifa de Madrid...

¿Será que 'l senyor Ossorio creu que més li interessan al públich els números de la rifa que 'l resultat de las elecciones?...

¡Quí sab si ho creu!

Y... ¡quí sab si potser no s'equivoca!

¡Alsa, pilili! ¡Quina manera de clavárlashi pels descusits!...

Parlant els d' *El Progreso* d'uns ciutadans de Tarrassa, —que á la quènta han escrit alguna cosa que per forsa ha d'estar bé, desde 'l moment que á n'ells no 'ls ha agradat,—estampan la següent graciosa heretgia:

«Como si Tarrasa no perteneciese á Europa, se figuran que escriben para los hijos de la Sublime Puerta.»

¡Pero, veníume aquí, desdixats!... ¿Per ventura escriure pera la *Sublime Puerta* no es escriure pera Europa?

¿Ahónt dimontri us penseu qu' es, donchs, la *Sublime Puerta*?

¿A las Indias Pastanagals?...

Se veu que aquesta gent, llevat de lo que 's refereix al *Celeste Imperi* ó á la carretera d' Hostafranchs, no saben ni un borrall de geografia.

El vinent número de **LA ESQUELLA**, que sortirá el divendres día 8 de Janer, será **extraordinari**, valdrá **un ralet** y constará de 36 páginas, espléndidament ilustradas ab retratos, fotografías y grabats en negre y en colors.

Sense gota de sorpresa, perque tractantse del *Sindicato de Iniciativa* no 'ns pot sorprendre res, llegim en alguns periódichs locals:

«Un industrial que, segun dice, contribuyó con donativos á las fiestas de la Merced, pregunta á qué obedece que el llamado Comité de Iniciativa Barcelonés no haya dado cuenta, como prometió, de los gastos é ingresos.»

Com el curiós industrial pot suposar, nosaltres, completament agens á aquella memorable *juerga*, no 'n sabem res de lo que ab tanta rahó trata d' aclarir.

Pero ¿no podría ser que 'l famós *Sindicato* 's reservés la presentació de comptes pera ferne un número del programa del próxim any?

* *

GLOSARI

EN PERE ROMEU

Per una de tantes ironies de la vida, entremig dels galls, de les perdius, dels jaisans penjats a les tendes, la gent que anava a fer compres saludava una caixa llarga.

En aquella caixa llarga i estreta hi duïen a enterrar a un home que tots haureu vist retratat cent voltes en caricatura, en serio, a peu, a cavall, en barca, si és que no heu perdut la memòria: hi duïen a enterrar a n'en Pere Romeu.

El pobre Pere Romeu, passant seguit de molt pocs amics, era no sols un amic que se'n anava: era una època, un temps passat, una era de la nostra terra; eren els darrers cabells llargs d'una tongada de poesia que va passar un moment pel nostre poble; un moment de romanticisme, d'aquell que un se'n burla quan el té, i l'anyora

sempre més quan el porten al cementiri; un moment de joventut de quan els joves feien de joves, en la nostra vila entristida.

Tot-hom que tingui més de trenta anys recordarà'ls «Quatre Gats». Aquell recó pintoresc, plè de somnis i de cabories, que espantaven al menestral; aquells quadros de les parets que les noies de sa casa no'ls podien anar a veure perquè'ls agradaven massa; aquella fumerola de les pipes, que emborratxava d'idees als parroquians de la casa; aquells pútxinel·lis, que feien riure a tots els que tenien nèt el cor: als infants, als humils i als artistes; aquell esvalotament que no parava en tot el dia i no s'apagava en tota la nit; ai!, aquella vida d'una ciutat que vol sortir del rovell de l'ou, i rompre la mitja-cana, i borrar els números dels cervells, i portar l'almoïna de l'Art a n'els rics de la nostra terra, és impossible recordar-la, sense veure-hi a n'en Pere Romeu, amb la seva barba negra, amb la seva ossaria cantelluda, amb el seu plany d'un Geremies que viu de fum i de bons mots; amb la seva mà que sabia estrènyer, i els seus ulls que sabien riure.

Aixís com d'aquell Chat noir n'havien sortit tants dels homes que avui omplen el món de glòria i escampen joia per tot arreu: en Villette, en Forain, en Caran d'Ache, en Maurice Donnay, en Capús, en Charpentier, en Debussí, i tants altres, aixís mateix dels «Quatre Gats» n'havia eixit la poca jè i la poca alegria que està permesa a casa nostra; la mica de noms que s'admeten en aquet terror de regateig; la poca lluminària d'art en aquet país d'apaga-llums; i tot això, més que a ningú, es deu a n'en Pere Romeu, a n'aquet bon Pere Romeu, a n'aquet marxant d'alegria que de tanta que n'esmersava no n'hi havia quedat gens pera ell; a n'aquet fabricant de Vida que han dut a enterrar quasi sol, entremig de galls i de galls-dindis.

De l'hostal d'abans, del de carretera, del de diligència, del de porró, s'havia passat al d'artistes, al de cançons, de versos, de riure, de somniar i de fer castells enlaira; i d'aquet hostal al de garage.

En Pere Romeu, quan la parroquia se li va anar tornant seria; quan els joves, en comptes de dones, van parlar de cavalls de força; quan en comptes de cantar la sirena, quan va ser moda avorrir-se i portar l'avorriment a vuitanta kilòmetres a l'hora, i córrer enllà vestits d'ós, sense haver-se de disfregar, i en comptes de viure, matar gent, corrent més depressa per no veure-ho i estalviar-se compassió; quan els joves van ser màquines, el pobre Pere Romeu, pera poguer-se guanyar la vida, va haver de deixar córrer l'Hostal, i aixoplugar-se en un garage, i ell que estava acostumat a beure alegre vi de parra, la benzina... el va matar!

Dorm en pau, amic, que t'ho mereixes. No havies fet més que bé, i no tinguis recança d'anar-te'n! Nosaltres sí que t'anyorarem, i en tu anyorarem tota una època que'l fantasiar feia viure.

XARAU

De totes maneres, la pregunta del industrial queda en peu y hi ha dret a esperar que no s'quedarà sense resposta.

El Sindicato té la paraula...
¡Ey, si es que 'n té!...

Acaba d'inaugurar-se al Born el mercat de peix al engros y ja 'ns trobem ab que 's necessita reformarlo.

Y que las reformas que s' hi han de fer no serán petites ho demostra la cantitat per' ellas se demana: 8,765 pessetas.

Lo pitjor encare no es aixó.

Després d' efectuadas aquestas reformas, ¿quánt costarán las altras que seguidament s' hi deurán haver de fer?

En un títich local anomenat *La Gruta* (carrer Nou de Sant Francesch, n.º 17) hi ha hagut instalada, durant la darrera dezena, una important y curiosa *Exposició d' Art*, que ha sigut molt visitada y extraordinariament celebrada pels aficionats que 's preocupan d' aquestas *petitesas*. Els dibuixos exposats, tots originals de gent jove, portan un sagell d' independència que 'ls fa sumament simpáticos. Entre 'ls tals s' hi destaca una bonica colecció de guda al nostre apreciable col·laborador *Bon*.

Pera facilitar la visita a la citada exposició, els aixerrits artistes van repartir unas invitacions molt graciosas y adequadas.

Un retall que val un imperi... ó millor dit, un emperador:

«Si entre los mismos enemigos de Solidaridad (Sol y Ortega, Lerroux, Giner) se abre paso la aspiración regionalista (autonomía, derogación jurisdicciones) no valía la pena de que quienes tacharon de antipatriótico el regionalismo se entusiasmen por el triunfo de esos anti-solidarios que comienzan estableciendo su filiación regionalista.»

¿Creurán, potser, que tot aixó tant ó més substancials

que l'arrós del gall de Nadal ha sigut extret d' una *parrafada* del doctor Martí y Juliá?

No, senyors... Es copiat textualment d' un diari de Madrid.

¿Eh, quína extranyesa?

Un oasis, com si diguessim!...

Margaritas entre puercos, com diuen ells.

Y vingan obsequis.

Alguns empleats del Municipi varen oferir la senmana passada un banquet d' honor al arquitecte, plaga de Barcelona y cástich de l' estètica, senyor Falqués.

Després del àpat, varen llegirse numerosas adhesions.

¿Adhesions a n' en Falqués?

Ab seguretat que no hi havia la del pobre *Pitarra* ni la de las desdixadas farolas del Saló de Sant Joan.

La gent agraviada no s' adhereix a cap obsequi.

A Trapani (Italia) acaba de morirhi en San Malato.

En San Malato era, com no ignorará el llegidor, un reputadíssim mestre d' armas.

Europa entera 'l coneixia y l' admirava.

Ab ell se 'ns en va un dels millors jugadors de sabre.

La única cosa que 'ns aconsola es el pensar que, per la Rambla, encare se 'n passejan alguns.

Es dir, ens aconsola... Ens fa posar en *guardia*.

Gent de bon paladar, *gourmets* gastronómichs refinats ens ho asseguran.

El xefís celebrat a ca la Ciutat en honor als tolosans diuen que va ser una cosa espléndida.

Ho creyém aixís mateix, encare que no fassin la creu dels gitans.

Nosaltres, com de costum en tals cassos, no varem assistirhi, però allá a las dotze de la nit vam veure l' *especialista* Fuster com ne sortía... Y varem endavinar l' éxit.

El pobre senyor no ho podia amagar. Li sortia la satisfacció a la cara.

Per la Galeria... de Cataláns Ilustres s'hi passejan dos periodistas:

—¿Que no ho sab, *La Dépêche* de Toulouse?...

—Que?

—Compara a n'el nostre regidor Fuster ab el gran orador Jaurés.

—Vol dir?... Ab en Jaurés?...

—Sí, senyor, sí... Tal com li dich.

—Donchs, miri, no m'ho creuria ni que m'ho jaurés.

A darrera hora ens afirma una persona *allegada* al partit rradical, que té motius de saberho, que 'l capdill don Alacandro, per aviat que 'l deixin venir, no farà sa triomfal entrada fins per allá al mes de Febrer.

Sí, vaja,... Ja era lo que havíam calculat...

Per Carnestoltas.

No vols caldo?... Xampany!

L' Ajuntament, que encare com aquell qui diu conserva l' empaig dels ápats *comesos* ab motiu de la vinguda dels tolosáns, ja prepara un altre gran xéflis pera la visita que a primers d' any pensa fernes el senyor Paraíso, de Zaragoza.

Es una tontada fer venir aquest home per uns quants días.

Si, pels nostres flamants regidors el popular *baturro* no se 'n mou may de Barcelona...

¡Qué més *paraíso* que 'l Saló de Cent, ab sas permanents sessions... bucólicas!

L' altre día la policia va agafar a un lladregot que havia robat un sach de cotó, al Moll.

—Ahónt anéu ab aixó, mestre?—va dirli el *quindilla*.

—A casa,... no 's cregui que siga per ferhi negoci, nó...

—Donchs, ¿per qué es?

—Per las orelas.

NOTAS DE CASA

L' Arcalde accidental Sr. Bastardas ens ha enviat, pera que 'ls entreguessim a personas necessitadas, **quinze** bonos tripli-

cats—pa, carn, arrós—dels que l' Ajuntament ha acordat repartir ab ocasió de las festas de Nadal y Cap d' Any.

De don Francisco Morató, propietari del bar-restaurant **El Nuevo Liceo**, hem rebut un dècim del número 80,182 del sorteig que avuy ha de celebrarse a Madrid, ab l' encàrrech de que, cas de sortir favorecut, repartim entre familias pobres l' import del premi.

Agrahim en nom dels eventuals favorecuts l' atenció del donant.

El Club de Natació **Barcelona** va convidarnos a presenciar el **Segón Campeonat d' Hivern**; acte que, per no haverse pogut efectuar a causa del mal temps, ha tingut d' aplasarse pel diumenge día 10.

També per la **Joventut Catalanista del Centre Catalá** de Sabadell siguerem invitats a la **Vetllada literaria-musical** celebrada en el seu local el passat dissapte, festivitad de Sant Esteve.

IMPOTENCIA

Davant del teu retrat, vaig volé un día cantar tos bells contorns, tas grácils gestas, y evocant ton recort, ma fantasía, trobá ben plá el camí, tot net d' arestas!

¡D' ideas? De motius?... Per tot n' hi havia, qu' enrevoltavan mon cervell, ferestas, y, quan de totas, una n' escullía, un' altra ja 'm rondava fentme festas!

De ratllas si 'n vaig fer, pera cantarte! Si pensá mon cervell, pera glosarte! Pero, ma fantasía, esmortuhida,

se confessá impotent ab ta bellesa, que de tan gran, no cab en l' ampla mida d' un cant ardent, en plena juvenesa!

JOHANNUS

TEATROS

PRINCIPAL

Funció d' ignocents: Dugas estrenas: *El llamp de la guerra*, *general Mil-homes*, y *El Detectiu Jeph Roch Homs*.

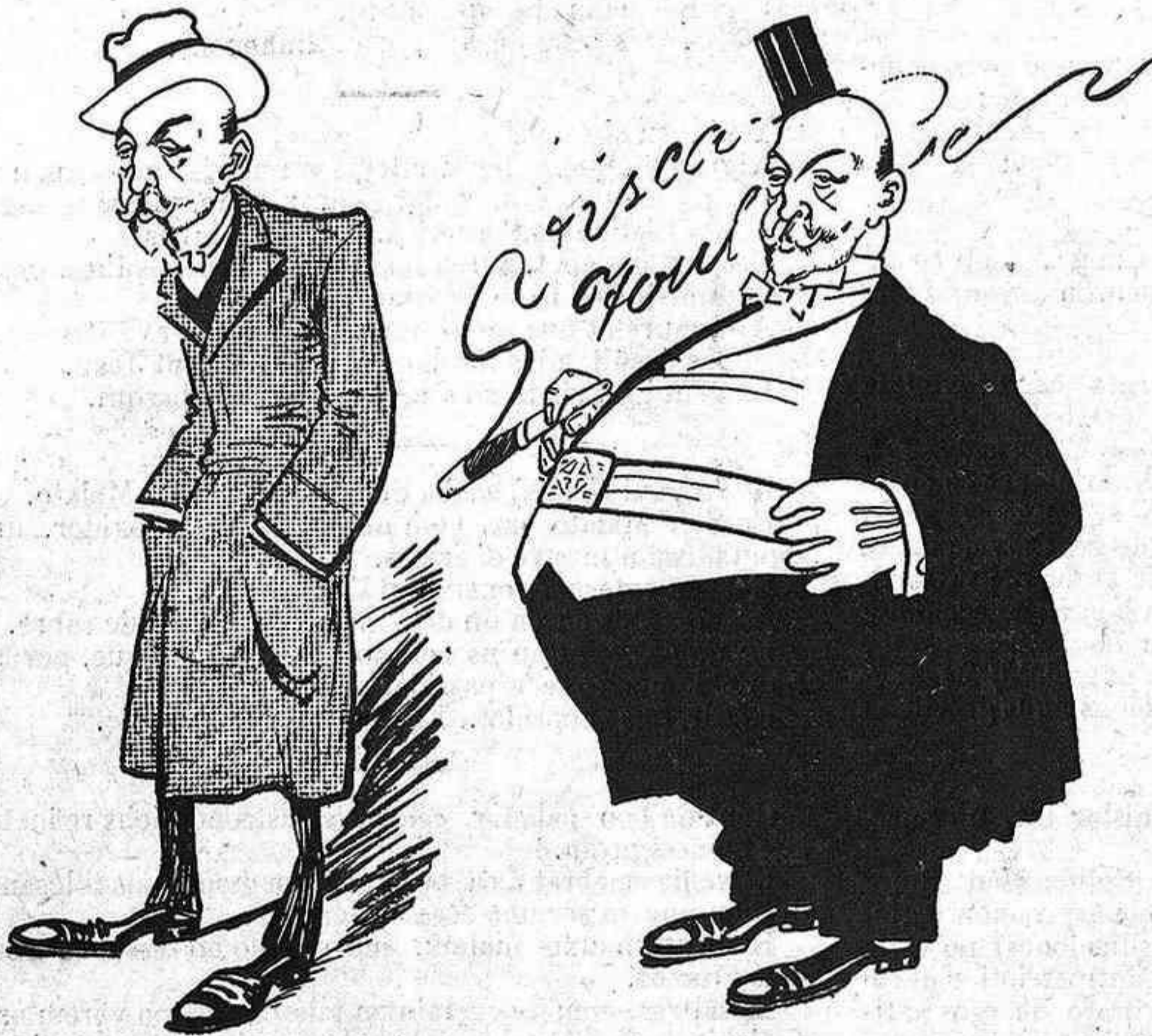
La primera es una comedia que va divertir al sobirà auditori, pero que, la veritat siga dita, no va interessarnos gota ni gayre.

El Detectiu Jeph Roch Homs, conseqüencia burlesca en un acte y tres quadros d' en Salvador Bonavía, va ésser rebuda ab palpables mostrás d' aprobació.

Se tracta de una resultancia grotesca dels dramas y novelas detectivestas qu' están de moda y, en primer illoch, del popular *Sherlock Holmes*. Un bon senyor a qui un empaig de Conan Doyle ha trastocat el cervell se disposa a seguir las *huellas* del mestre Sherlock; y ho fa tant bé, que volguent descubrir sempre per deduccions originalíssimas els enredos de las altrás familias, descuyda els de casa seva, els de la seva propia llar que 's veu en un moment desmantelada com si hagués sigut víctima del pas dels bárbaros.

La obreta está atapahida de incidents cómichs ben observats y el diálech *saturat* de xistos de tota mena, que no sembla sino que l' autor digui: trieu y remeneu; lo qual contribuheix a que dintre sas condicions de pa-

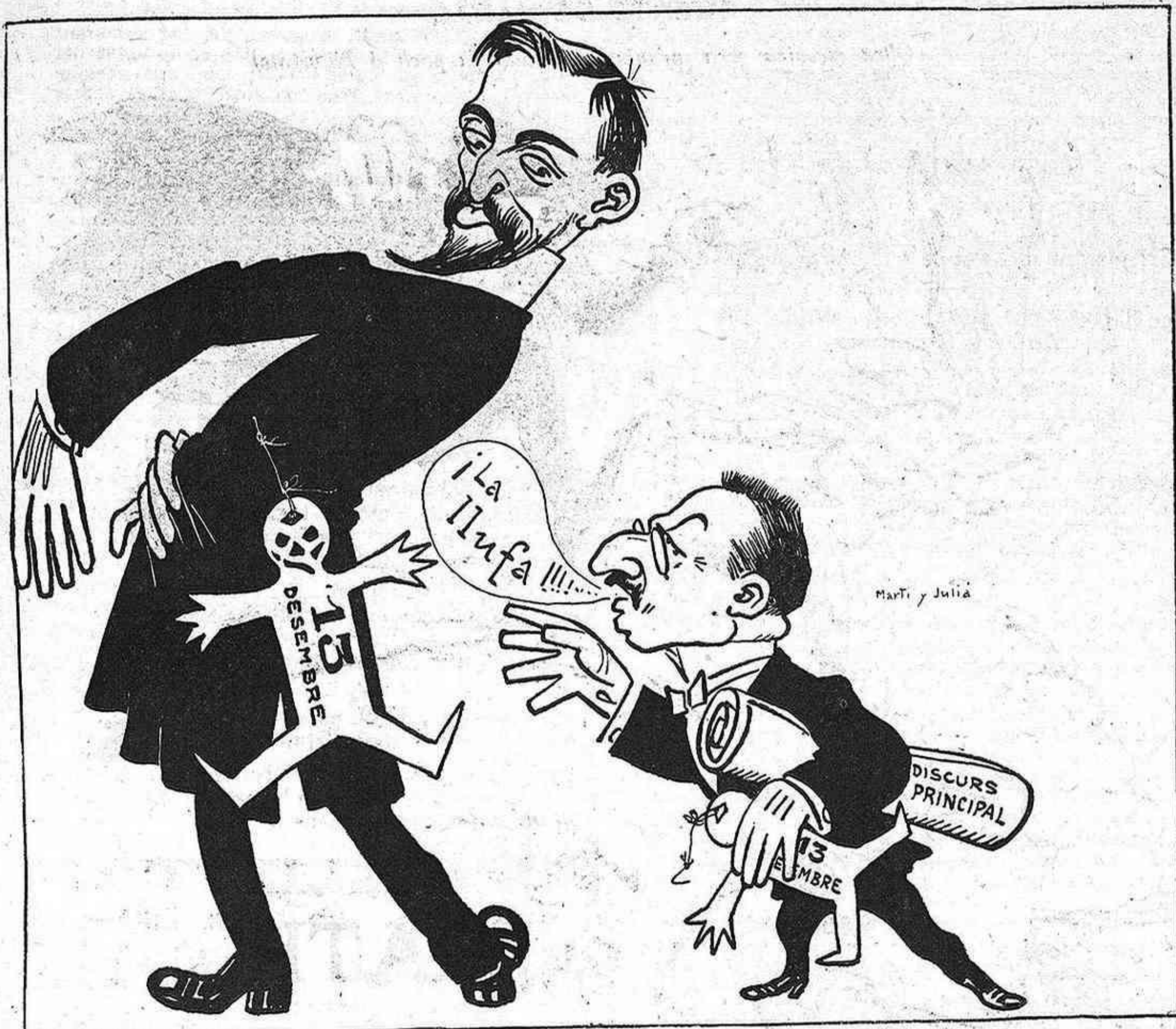
TRANSFORMACIONES EDILESCAS

Un regidor, avans de la visita dels tolosáns.

El mateix regidor, després de la visita.

LAS LLUFAS DEL ANY

—Yo, inocente, en paz vivía... y té, ara ves quín modo de comprométrem aquesta quitxalla...

rodia resulti una constant y divertidíssima sátira de costums.

El senyor Santpere en el paper de *Jeph Roch*, admirable; vessant gracia pels colzes.

LICEO

A continuació de algunes repeticions de la *Zará* y de la esplendorosa *Aida*, que tants aplausos ha valgut á la senyora Gagliardi y al tenor Gilion, maravellosos intérpretes dels personatjes protagonistas, la única solemnitat ha sigut la reproducció de la celebrada obra wagneriana *Tannhauser*.

Aquesta vegada la hermosa ópera ha sigut presentada hermosament, y, respecte á sa interpretació, sols ens caldrá dir en honor seu que 'ls tres principals papers han sigut donats als mateixos artistas que varen encarregar-se'n l' any passat. La deliciosa Pasini-Vitale, en Nicoletti y en Viñas, varen deixar inmillorable recort pera que 'ls aficionats se mostressin indiferents, deixant de respondre á la crida. En Blanchart... en Blanchart sempre discret y sempre artista, que ara no es hora de fer comparacions.

La direcció, brillant. Brillant pero no ajustada... en el sentit wagnerístich de la paraula. Els mestres directors alemanys hi donan induptablement quelcom més de magestat á las partituras del gran músich autor de la Tetralogía.

ROMEA

La Clínica del Embut, de D. Xavier Godo es una obra que consegueix fer passar l' estona. La trama es enginyosa, encare que un xich inverossímil y las escenas están plenas de situacions cómicas graciosíssimas. El millor dels tres actes, al nostre entendre, es el tercer, qu' es el que s' encarrila cap al terrenó de la naturalitat. El diá-

—¡Malviatge!... Tan bé que li havia penjada... y la murria se 'n ha adonat!

QUËNTO DE NADAL

(Obra escènica pera infants, estrenada fa poch á Novetats)

Molto mosso

Flam flam creu 'na pan flama

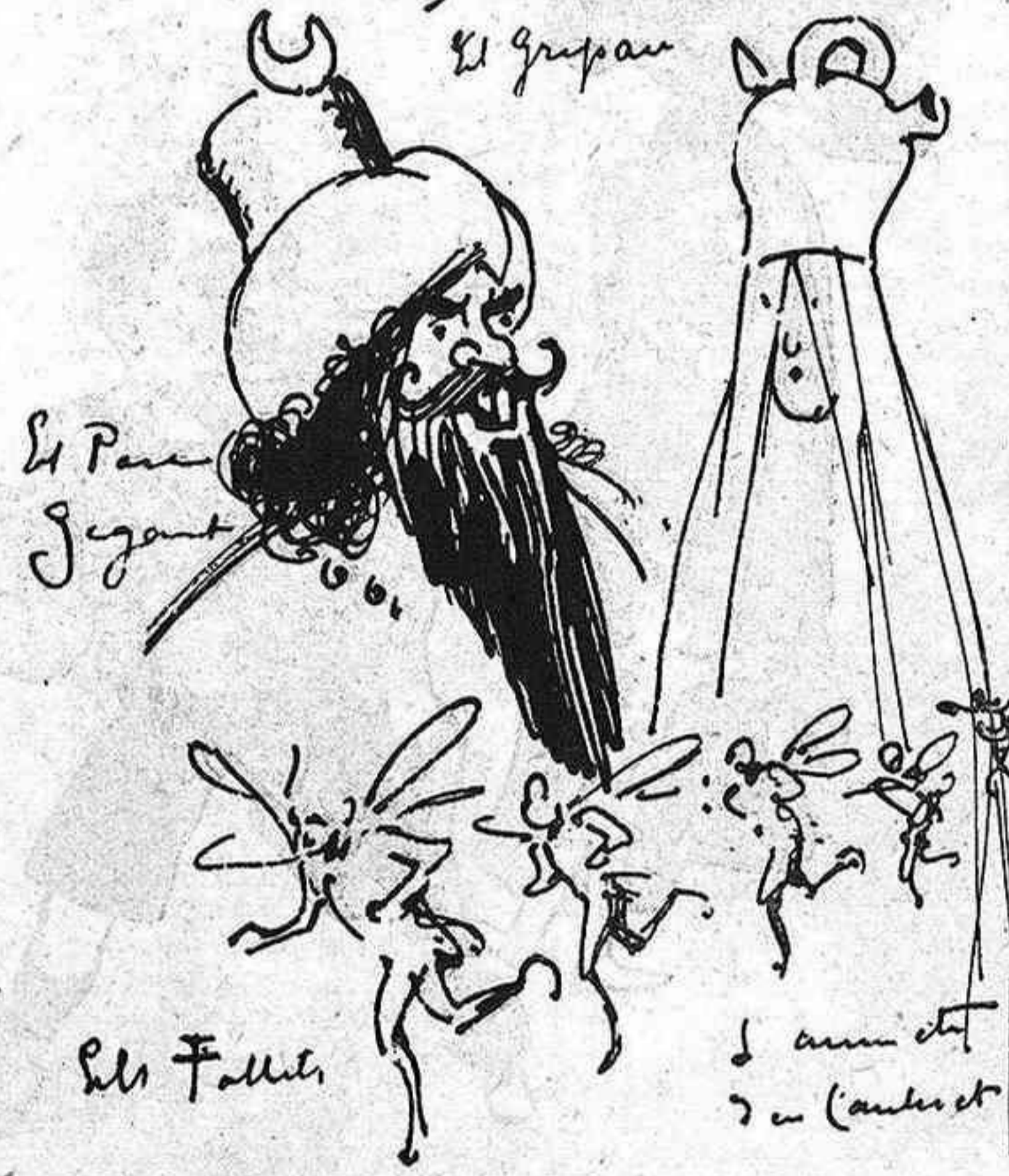
flama xubey brama la cal dera tica fumera

pedra to-guera pedra de llamp flam flam flam

flam espon-cellat com un ram

5 de febrer 1918

Cant els grupaus

Il·lustracions musicals y artístiques posadas al quënto pel mateix autor de la lletra, el genial poeta Apeles Mestres.

lech es xistós y... Ah, els actors varen posarhi el seu grà de sorra, distingint'shi en primer lloch la Srta. Ferrer que va fer una ingénua espléndida, la Sra. Baró, y els Srs. Soler, Torelló y Aymerich.

* * *

Després d'una curta serie de *Pastorets* que ha donat molt bonas entradas á l'Empresa, proporcionant de passada, espontánias ovacions als senyors Aymerich y Nolla en sos respectius papers de *Garrofa* y *Pallanga*, s'ha presentat la diada d'ignoscents.

Disposats á esqueixarnos de riure, vam esperar que 'ns aixequessin el teló... ó la camisa, que de tot se donan cassos á la vinya del senyor:

—*El Restaurant de la Platja*. Es un sainet de 'n Ramón Vidales, ben escrit com tot lo d'ell, ab alguns tipos ben apuntats, pero que no té la consistencia ni la gracia rural d'altras obras del popular autor vendrellench.

—*Gat per llebra*. Vet' aquí una cosa que donan sovint al públich certs cuyners. Es un *vaudeville* en l'acte, ab picardías y xistets grassos... que va fer riure d'alló més. Aixó 'ns devía volguer demostrar l'arranjador.

—*La deria de Don Pau*. Fou, sens dupte, lo més substanciós de la vetlla. Una obreta que, dintre sas escassas pretensions, resulta altament cómica; una joguina plena de *sprit* que s'fará llargament, ab detalls y *truquets* y citas de sátira-crítica que demostran en l'autor una fina observació, una trassa en construhir gens comuna y fins un bon gust en el llenguatge, sempre graciós y sempre culte.

—L'intermedi de *Circo* va entretenir als espectadors, sinó que 'ls va entretenir massa estona.

—*Gli amanti di sancti di guixi*, va ser el va-y-tot de la broma. El públich va celebrar ab riallas grassas aquella parodia d'ópera en la que s'hi van lluhir tots els artistas, y en especial el senyor Nolla.

NOVETATS

Quiento de Nadal es una obra escrita pera 'ls petits, que té la particularitat de interessar als grans; que ja va dir

no sé quin filosoph que l'home no es més qu'una eterna criatura. Durant els dos actes de la enginyosa rondalla la maynada no descuida un instant l'atenció. Fixa la vista en las maravellas que s'desenrotllan al escenari, riu y s'comou, s'admira y s'alegra y s'espanta ingénuament ab las aventuras del *Quiento de Nadal*, presentat ab riquesa y admirablement dirigit per don Adriá (¿quí era que deya que 'n Gual no estava per quientos?) Y la maynada gran y xica celebra las gracias de tots y aplaudeix de bona gana al acabar, y voldria que l'autor de tot alló, el senyor Apeles Mestres, sortís á rebre 'ls aplaudiments, pero 'l senyor Apeles no surt... porque no hi es.

El diálech, no cal dirho: poéticament espléndit ó espléndidament poétich, agafintha del modo que vulguin.

Ah, y uns bocinets de música, del mateix autor, deliciosos. Ens referim al chor de pastors y al cant dels gripaus, y una joguina imitativa qu'está molt bé.

Tothom coneix, aquí y fora d'aquí, al Apeles Mestres poeta y al Apeles Mestres dibuixant. A quí no coneix ningú—fora els seus amichs més íntims—es al Apeles Mestres *músich*; sí, tal com ho sentíu, ja qu'es potser tan *músich* com dibuixant y poeta. Perque heu de saber que de totas las sevas cansóns en fa simultáneament la música y els versos; y heus' aquí el secret de porque las cansóns de l'Apeles Mestres sigan tan eminentment musicals.

Y no obstant, de tantas y tantas melodías—que tan maravellosament se compenetran ab la lletra—potser no n'hi ha cap d'escrita... y sols una es coneguda del públich, encare que sense nom d'autor: la deliciosa cansoneta de la marina *Sirena*.

Vencent, y no sense grans esforços, la resistencia del autor, hem lograt arrencarli un dels números que adornan el *Quiento de Nadal*, cabent á LA ESQUELLA DE LA TORRATXA l'honor de publicar la *primera página musical* del poeta-dibuixant.

Estém segurs de que 'ls nostres lectors ens han d'agrahir tan exquisida primicia.—L. L. L.

CRÓNICA MONDIAL

LA VAGA DELS ESTUDIANTS DE PARIS

Una carga de la policia á la plassa de la Escola de Medicina.

(Inst. ROL)

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL ULTIM NÚMERO

1.ª XARADA.—*Ma-re-jar-me.*

2.ª CADENA DE PUNTS.—*r a p*
a l l
p l a t a
t e r
A r t é s
e l s
S e g r e
r o n
e n t r a
r e m
a m s

3.ª CONVERSA.—*Ramón—Amer.*4.ª GEROGLÍFICH.—*Per alts los astres.*

TRENCA-CAPS

XARADA

[POBRA BESTIA]

Volgut Pepito: vaig rebre
 á temps la teva postal
 que desde *Tot* vas enviarme.
 Vaig rebre també aquell gall
 que 'm vas enviar per l' agencia,
 pro t' haig de participar
 que per culpa d' ell no vareig
 poguer menjar gall enguany.
 El *prima* es que aquella bestia
 ja va arribar marejat,
 y al trobarse *quart* á casa
 sense cap més animal
 que jo... tinch un gat, que al veurel
 tot ell se va estarrufar,
 y com que no 's coneixían,
 l' un per l' altre, á cada pas:
 —¡Tú ets un ximple!...—¡Tú ets un bestial!...
 —¡Que jo vull colsl!...—¡Jo vull naps!...
 —¡Tú no ets ningú!...—Jo soch l' amol!...—
 y, noy, ja t' ho pots pensar;
 els morros y malas caras
 no paravan un instant.
 Al endemá, el gall, per pega
 se 'm va posar mitj malalt;
 feya una cara més trista
 que un *quart-tres* als quaranta anys,
 las camas li tremolavan,
 els ulls els girava en blanch
 y el pobre anava de ventre
 igual que si 's 'gués purgat.
 Vaig darli *dugas-girada*
 pera poguerlo animar,
 pro, cá; el pobre va morir-se
 sense volguer confessar
 ni combregar. A las *dugas*
 del endemá de Nadal
 agegut dintre d' un cove
 va llensar l' últim badall.
 Dintre d' un *prima-girada*
 desseguit el vaig ficar
 y vaig anar á enterrarlo
 á un sot del hort... de 'n Fabá.
 Resa, donchs, per la seva ánima,
 y si acás no vol resar,
 pots enviarmen un altre
 que estiga ben bó y ben sá
 y pera evitar disgustos
 que siga mort y plomat.

SAMATRUQUIS

ANAGRAMA

Anant á comprar *total*
 vaig trobar á n' en Peral
 que anava ab el seu nebot
 al Liceu á veurer *tot*.

A. CARARACH

QUADRET

.....

Substituhir els punts per lletres de manera que llegidas
 horisontal y verticalment, donguin el següent resultat:
 1.ª ratlla: planta (enredadera); 2.ª: verb; 3.ª: nom de
 dona, y 4.ª: mineral.

EUSSEBI TÉCUL

TERS DE SÍLABAS

.....

Primera ralla vertical y horisontal: domicili; 2.ª: tea-
 tre, y 3.ª: departament d' Espanya.

RAMIRO ESPINOSA Y ESPINOSA

QUINQUÉ NUMÉRICH

9 8 .—Nota musical.
 5 6 .— »
 6 5 5 .—Vegetal.
 4 2 7 6 .—Fruyta.
 5 5 8 7 8 .—Flor.
 3 6 7 6 1 6 .—Poble catalá.
 1 6 7 7 6 9 6 .— »
 5 6 3 4 8 9 1 6 .—Ofici.
 1 2 3 4 5 6 7 8 9 .—Carrer de Barcelona.
 9 8 9 .—Número,
 9 6 5 .—Mineral.
 7 8 1 6 .—Nom de dona.
 3 6 7 8 6 .— »
 7 6 1 6 .—Animal.
 9 2 1 .—Número.
 4 8 1 .—Part del cos.
 7 6 5 .—Moneda.
 3 8 5 .—Número.
 1 7 2 9 .— »
 5 5 8 3 6 .—Eyna de ferrer.
 5 5 8 9 9 6 .—Poble catalá.

CALÓ DE GRANOLLERS

TARJETA

PAU DELS CALÉS

Formar ab aquestas lletres, el títul de un aplaudit dra-
 ma catalá.

PEP SERRADELL

CONVERSA

—Escolta, Manela, ¿díu que 't casas?
 —Sí; pero encare n' hi ha per tres ó quatre senmanas.
 —¿Y cóm se díu el teu promés?
 —Com vols que ho diga si tú mateix ho has dit.

J. M. (a) BARBASTRISTAS

GEROGLÍFICH

.....

 part del cos
 NOVI

 BRAN
 NET

TERRANOBA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
 Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Día 8 de Janer — Divendres que vé

NÚMERO EXTRAORDINARI

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

36 planas de ilustració y text * Cuberta á varias tintas

El número anirá plegat, cusit y tallat — **Preu: UN ralet**

¡LLIBRE D'ESTRENES PERA EL DIA DE REYS!

Les rondalles populars catalanes

Ilustrades per En JOAN VILA

Un volum de més de 100 planes, contenint deu rondalles ab 86 gravats originals; elegantment enquadernat.

Preu: DUES pessetes

TAPAS ab planxas dauradas pera enquadernar l' any 1908 de
LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

Tapas solas	Ptas. 2'50
Tapas y enquadernació	» 3'50

Demá passat dissapte, día 2 de Janer

EXTRAORDINARI

DE

La Campana de Gracia

8 planas — 10 céntims

NÚMERO EXTRAORDINARI

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

CAP D' ANY

—¡Bon principi y bon fi, caballers!

